

به نام خدا

در سایه‌ی نور

مؤلف :

حسین راضی جلالی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: راضی جلالی، حسین، ۱۳۷۶-

عنوان و نام پدیدآور: در سایه‌ی نور/ مولف حسین راضی جلالی.

مشخصات نشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۲.

مشخصات ظاهری: ۱۴۵ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۲۹۱-۷

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۳۷ - ۱۴۵؛ همچنین به صورت زیرنویس.

Hijab (Islamic clothing)

موضوع: حجاب

Chastity -- Religious aspects -- Islam

عفت -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام

Hijab (Islamic clothing) -- Qur'anic teaching

حجاب -- جنبه‌های قرآنی

Hijab (Islamic law)

حجاب (فقه)

رده بندی کنگره: BP۲۳۰/۱۷

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۶۳۶

شماره کتابشناسی ملی: ۹۳۷۳۹۴۱

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: در سایه‌ی نور

مولف: حسین راضی جلالی

ناشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)

صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲

چاپ: زبرجد

قیمت: ۱۱۶۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۲۹۱-۷

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

انتشارات ارسطو

چاپ و نشر ارسطو
Chaponashr.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	مقدمه.....
۹	فصل اول.....
۹	مفهوم حجاب در لغت و اصطلاح.....
۹	مفهوم لغوی حجاب
۱۰	مفهوم اصطلاحی حجاب
۱۲	اهمیت و ضرورت حجاب در اسلام
۱۴	فلسفه حجاب زن
۱۷	حکمت حجاب
۲۲	هدف از تشریح حجاب اسلامی و فلسفه ی حجاب و پوشش چیست؟
۲۳	حجاب در دین اسلام
۲۷	پوشش زن
۲۸	حکمت پوشش و ضرورت آن
۲۸	معیارهای پوشش اسلامی
۲۹	پوشش اسلامی در حریم جامعه
۳۰	ویژگی های لباس از دیدگاه اسلام
۳۱	ویژگی های پوشش
۳۲	توجه به دو مفهوم پوشش و حجاب
۳۴	رعایت حد پوشش و پرهیز از خودآرایی نامشروع
۳۴	توصیه به استفاده از روسری، مقنعه و شلوار
۳۵	پوشش مناسب، نماد دین داری
۳۶	عفاف چیست؟
۳۷	اهمیت عفاف
۳۷	حجاب و عفاف
۳۷	چه تفاوتی میان حجاب و عفاف وجود دارد؟

۳۸	رابطه‌ی حیا ، عفاف و حجاب
۴۰	آمیختگی آفرینش زن با عفت و پاک‌دامنی
۴۱	انواع عفاف
۴۴	اهمیت عفاف و قوه روحی قوی در چیست؟
۴۴	تعریف حجاب
۴۴	تاریخچه حجاب
۴۵	انتخاب حجاب
۴۸	عوامل حجاب
۴۸	الف : صعود به مراتب معنوی
۴۸	ب : حجاب مانع اختلاط بی‌قید و شرط
۴۹	ج : پوشش سالم برای حفظ زن
۵۱	د : حجاب جایگاه زن و فرهنگ پرهیز
۵۱	هـ : «حجاب و نظربازی از نظر قرآن»
۵۲	در رابطه با مرد و زن
۵۲	منافع حجاب :
۵۷	فصل دوم
۵۷	بی‌حجابی
۵۷	تعریف بی‌حجابی
۵۸	تاریخچه بی‌حجابی
۵۹	کشف حجاب
۶۰	انواع بی‌حجابی
۶۱	عوامل بی‌حجابی
۷۱	راه‌های مبارزه با عوامل بی‌حجابی
۷۳	پیامدهای بی‌حجابی
۷۴	مسأله کشف حجاب
۷۷	فصل سوم
۷۷	عفاف و حجاب

۷۷	تعریف و مفهوم عفاف
۷۸	مصادیق عفاف
۷۸	مصادیق شرعی عفاف
۸۱	مصادیق عرفی عفاف
۸۲	تفاوت حجاب و عفاف
۹۰	حکم و حدود پوشش
۹۲	پوشش در متون فقهی
۹۳	شاخص‌ترین مصداق حجاب
۹۷	حکمت و هدف پوشش
۹۷	ارتباط عفاف با حجاب
۹۹	شبیهه عدم رابطه بین حجاب و عفاف
۹۹	شبیهه ناکارآمدی حجاب
۱۰۰	۱۲ - ستر برای مردان
۱۰۱	۱۳ - تأسیسی بودن حکم حجاب
۱۰۱	۱۴ - مراودات اجتماعی زنان
۱۰۱	۱۵ - شکل حجاب
۱۰۲	۱۶ - ماهیت حکم حجاب
۱۰۳	۱۷ - آثار و فواید
۱۰۳	فردی
۱۰۴	-خانوادگی
۱۰۵	۱۷.۳ - اجتماعی
۱۰۶	-اقتصادی
۱۰۶	-فواید دیگر
۱۰۷	۱۸ - رساله‌های حجابیه
۱۰۹	فصل چهارم
۱۰۹	بررسی حجاب در ادیان مختلف
۱۰۹	پوشش زن در ادیان بزرگ الهی

۱۱۱.....	در دیدگاه آیین یهود، حجاب میلی فطری است
۱۲۱.....	مقایسهٔ حجاب در ادیان سامی : اسلام، یهود و مسیحیت
۱۲۳.....	واژه شناسی حجاب و عفاف
۱۲۴.....	علل پیدایش حجاب
۱۲۶.....	حجاب در گذر زمان
۱۲۷.....	حجاب در قرآن و روایات
۱۲۹.....	حجاب ظاهر و جسم
۱۳۰.....	حجاب گفتار
۱۳۰.....	حجاب رفتار
۱۳۱.....	حجاب در دین یهود
۱۳۲.....	حجاب ظاهر و جسم
۱۳۲.....	حجاب گفتار و رفتار
۱۳۲.....	حجاب در دین مسیحیت
۱۳۳.....	حجاب ظاهر و جسم
۱۳۴.....	حجاب گفتار و رفتار
۱۳۵.....	آیین نامه حجاب و عفاف
۱۳۵.....	سیاست‌ها و راهکارها
۱۳۷.....	منابع
۱۳۷.....	قران
۱۳۷.....	نهج البلاغه

مقدمه

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، پای بندی به ارزش های اسلامی و رعایت حجاب و عفاف جان تازه ای می گیرد؛ به گونه ای که ملت، شاهد گرایش تعداد زیادی از زنان کشور به سمت چادر هستند. بعد از گذشت کم تر از یک ماه از پیروزی انقلاب و حضور زنان بی حجاب در اداره ها و سازمان های مختلف، ناخشنودی انقلابیون از وضعیت موجود تشدید می شود. امام خمینی با ابراز نارضایتی از این شرایط، اولین نطق تاریخی خود را درباره ی مسئله ی حجاب در ۱۵ اسفند ۱۳۵۷ انجام داده و می فرمایند: «در وزارت خانه های اسلامی نباید زن های بدون حجاب بیایند. زن ها بروند؛ اما باحجاب باشند. مانعی ندارد بروند؛ ا کار نکنند، لکن با حجاب شرعی باشند، با حفظ جهات شرعی باشند». پس از موضع گیری صریح حضرت امام خمینی درباره ی ضرورت پوشش اسلامی برای زنان در عرصه ی اجتماعی، بلافاصله در ۱۶ اسفند ۵۷، موجی از اعتراض ها از سوی زنان بی حجاب در جامعه راه می افتد. عده ای رسماً با برپایی گردهمایی و تجمعات اعتراض آمیز در مقابل فرمان امام می ایستند. اعتراض چند هزار نفری در دانشکده ی فنی دانشگاه تهران، اعتراض کارمندان زن برخی بیمارستان های تهران و زنان شاغل در مخابرات و وزارت امور خارجه بخشی از این اعتراض ها را تشکیل می دهد. آرام آرام درگیری و تشنج میان افشار مذهبی، به خصوص زنان باحجاب با زنان بی حجاب رو به گسترش می گذارد که محملی را برای افراد مغرض فراهم می کند تا با انگیزه های گوناگون، آتش تنش های اجتماعی را شعله ورتر کنند.

در روز ۱۲ فروردین ۱۳۵۸، مردم با رأی بیش از ۹۸ درصدی به جمهوری اسلامی بار دیگر بر خواست خود مبنی بر اسلامی شدن فضای کشور تأکید می کنند. راهپیمایی

زنان محجبه در حمایت از گسترش پوشش اسلامی در جامعه برگزار می شود. مبارزه با بی حجابی یک خواست عمومی می شود. ضعف دولت در برخورد با بی حجابی بار دیگر پای مردم را به مسئله باز می کند. برخورد با زنان بی حجاب شدت می گیرد و دیگر بار عناصر منحرف تلاش می کنند تا با اعمال برخی تندروی ها، هزینه هایی را به انقلابیون تحمیل کنند.

فصل اول

مفهوم حجاب در لغت و اصطلاح

حجاب در لغت به معنی چیزی است که در میان دو شیء «حائل» می شود. در قرآن مجید نیز این کلمه همه جا به معنی «پرده» یا حائل به کار رفته است. در کلمات فقها از قدیم ترین ایام تا کنون در مورد پوشش زنان معمولاً کلمه «ستر» به کار رفته است. به کار رفتن کلمه «حجاب» در پوشش زنان اصطلاحی جدید است. بر اساس آنچه امروزه در میان مسلمانان فارسی زبان به کار می رود، مراد از حجاب، «پوشش اسلامی» است و مراد از پوشش اسلامی زن، به عنوان یکی از احکام وجوبی اسلام، این است که زن، هنگام معاشرت با مردان، بدن خود را بپوشاند و به جلوه گری و خودنمایی نپردازد. حجاب دارای دو بعد ایجابی و سلبی است. بعد ایجابی آن، وجوب پوشش بدن و بعد سلبی آن، حرام بودن خودنمایی به نامحرم است؛ و این دو بعد باید در کنار یکدیگر باشد تا حجاب اسلامی محقق شود. از آن جا که مسأله «حجاب» از جمله موضوعاتی می باشد که زیاد مورد بحث قرار می گیرد، لازم است مفهوم آن در لغت و اصطلاح مشخص گردد.

مفهوم لغوی حجاب

به گفته اهل لغت، این واژه به صورت متعدی و به معنای در پرده قرار دادن به کار می رود. ابن درید می گوید: «حَجَبْتُ الشَّيْءَ... إِذَا سَتَرْتَهُ، وَالْحِجَابُ السُّتْرُ... إِحْتَجَبْتُ الشَّمْسُ فِي السَّحَابِ إِذَا تَسْتَرْتُ فِيهِ»؛ حجاب، پوششی است که روی شیء را فرامی گیرد و حجاب یعنی پرده... . زمانی که خورشید در ابر فرو می رود، عرب می گوید: إِحْتَجَبْتُ الشَّمْسُ فِي السَّحَابِ» حجب فعلی متعدی است و به معنای مانع شدن به کار می رود. به

پرده، حجاب می‌گویند؛ زیرا مانع از دیدن است و به دربان، حاجب گفته می‌شود؛ زیرا وی مانع از ورود افراد است. این واژه در اصل بر موانع جسمانی اطلاق می‌گردد، ولی برخی مواقع، به موانع معنوی نیز حجاب گفته می‌شود. از گفتار اهل لغت می‌توان نتیجه گرفت که در زبان عرب، حجاب به پوششی گفته می‌شود که مانع از دیدن شیئی پوشیده می‌شود. استاد مطهری نتیجه تحقیقات لغوی خود را درباره این واژه چنین بیان می‌کند که کلمه حجاب هم به معنی پوشیدن است و هم به معنی پرده و حاجب، بیشترین استعمال آن به معنی پرده است. این کلمه از آن روی مفهوم پوشش می‌دهد که پرده وسیله پوشش است و شاید بتوان گفت که به حسب اصل لغت، هر پوشش حجاب نیست و آن پوششی حجاب نامیده می‌شود که از طریق پشت پرده واقع شدن صورت گیردین واژه در قرآن و حدیث نیز با عنایت به همین معنای لغوی به کار رفته است و معنای خاصی پیدا نکرده است. در قرآن مجید نیز این کلمه همه جا به معنی «پرده» یا حائل به کار رفته است، مانند آیه ۴۵ سوره اسراء: «جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَ بَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَسْتُورًا»؛ ما در میان تو و کسانی که ایمان به آخرت نمی‌آورند پرده پوشیده‌ای قرار دادیم. در آیه ۳۲ سوره ص نیز می‌خوانیم: «حَتَّى تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ»؛ تا موقعی که خورشید در پشت پرده افق پنهان شد. و در آیه ۵۱ سوره شوری آمده است: «وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُكَلِّمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحِيًّا أَوْ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ»؛ برای هیچ انسانی ممکن نیست که خداوند با او سخن بگوید مگر از طریق وحی یا از پشت پرده..

مفهوم اصطلاحی حجاب

معنای اصطلاحی جدید این واژه، عبارت است از پوششی است که زن در برابر نامحرمان باید استفاده کند و از جلوه‌گری و خودنمایی بپرهیزد. تردیدی نیست که حجاب در این اندازه، یکی از احکام مشترک ادیان ابراهیمی و از احکام ضروری اسلام بوده است و همه طوایف اسلامی بر آن اتفاق نظر دارند در آیات مختلفی به این معنا تاکید شده است که به برخی از آنها اشاره می‌کنیم:

۱- در آیه ۳۱ سوره نور می خوانیم: «وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلَا يَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ...»؛ و به زنان با ایمان بگو چشم های خود را از نگاه هوس آلودا فرو گیرند، و دامان خویش را حفظ کنند، و زینت خود را جز آن مقدار که ظاهر است آشکار ننمایند، و روسری های خود را بر سینه خود افکنند تا گردن و سینه با آن پوشانده شود. طبق این آیه زنان باید سر و گردن خود را از نامحرم بپوشند و نباید زینت هایی که معمولاً پنهانی است آشکار سازند هر چند اندامشان نمایان نشود و به این ترتیب آشکار کردن لباسهای زینتی مخصوصی را که در زیر لباس عادی یا چادر می پوشند مجاز نیست، چرا که قرآن از ظاهر ساختن چنین زینت هایی نهی کرده است. با توجه به شأن نزول این آیه و سیاق آن، زنان قبل از نزول این آیه، دامنه روسری خود را به شانه ها یا پشت سر می افکندند، به طوری که گردن و کمی از سینه آنها نمایان می شد، قرآن دستور می دهد روسری خود را بر گریبان خود بیفکنند تا هم گردن و هم آن قسمت از سینه که بیرون است مستور گردد. ضمناً دستوری که این آیه در مورد انداختن گوشه مقنعه به روی گریبان می دهد، مفهومی پوشانیدن تمام سر و گردن و سینه است و سخنی از پوشانیدن صورت در آن نیست. به همین دلیل صورت و کفین از حکم وجوب پوشیدن استثناء شده است

۲- در آیه ۳۳ سوره احزاب نیز می خوانیم: «وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى»؛ و در خانه های خود بمانید و همچون جاهلیت نخستین [در میان مردم] ظاهر نشوید. به طوری که در تواریخ آمده در آن موقع زنان حجاب درستی نداشتند، و دنباله روسری های خود را به پشت سر می انداختند به طوری که گلو و قسمتی از سینه و گردن بند و گوشواره های آنها نمایان بود، و به این ترتیب قرآن همسران پیامبر(ص) را از این گونه اعمال باز می دارد. بدون شک این یک حکم عام است، و تکیه آیات بر زنان پیامبر(ص) به عنوان تاکید بیشتر است، درست مثل اینکه به شخص دانشمندی بگوئیم تو که دانشمندی دروغ مگو، مفهومی این نیست که دروغ گفتن برای دیگران مجاز

است، بلکه منظور این است که یک مرد عالم باید به صورت مؤکدتر و جدی تری از این کار پرهیز کند.

۳- همچنین در آیه ۵۹ سوره احزاب می خوانیم: «يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزُوجِكُمْ وَبَنَاتِكُمْ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ...»؛ ای پیامبر! به همسران و دختران و زنان مؤمنان بگو جلبابها [روسری های بلند] خود را بر خویش فرو افکنند. این کار برای اینکه [از کنیزان و آلودگان] شناخته شوند و مورد آزار قرار نگیرند بهتر است. در آن زمان معمول بوده است که کنیزان بدون پوشیدن سر و گردن از منزل بیرون می آمدند، و از آنجا که از نظر اخلاقی وضع خوبی نداشتند گاهی بعضی از جوانان هرزه مزاحم آنها می شدند، در اینجا به زنان آزاد مسلمان دستور داده شد که حجاب اسلامی را کاملاً رعایت کنند تا از کنیزان شناخته شوند و بهانه ای برای مزاحمت به دست هرزگان ندهند. بدیهی است مفهوم این سخن آن نیست که اوباش حق داشتند مزاحم کنیزان شوند، بلکه منظور این است که بهانه را از دست افراد فاسد بگیرند. دیگر اینکه هدف این است که زنان مسلمان در پوشیدن حجاب سهل انگار و بی اعتنا نباشند، مثل بعضی از زنان بی بند و بار که در عین داشتن حجاب آن چنان بی پروا و لابلالی هستند که غالباً قسمت هایی از بدن های آنان نمایان است و همین معنی توجه افراد هرزه را به آنها جلب می کند.

اهمیت و ضرورت حجاب در اسلام

عفاف و حجاب به لحاظ تأثیرات فردی و اجتماعی جایگاه ویژه ای در جامعه بشری از بدو خلقت انسان تا به امروز داشته است، چرا که رعایت آن به عنوان یک دستور دینی موجب تعالی روح می شود و هم به لحاظ جایگاه اجتماعی جامعه را از انحرافات باز داشته و سلامت جامعه را تضمین می کند و با ایجاد فضایی شیرین؛ بالندگی انسان در جهات مثبت و در زمینه های مختلف فکری و علمی را سبب می شود. موضوع عفاف و حجاب به عنوان یکی از اصول زیربنایی و ساختاری در سبک زندگی اسلامی مطرح است؛ و رعایت این آموزه می تواند اساس زندگی و سلامت افراد را در ابعاد فردی، خانوادگی و اجتماعی

حفظ کند. البته بنا بر آموزه‌های قرآن کریم و احادیث پیامبر اکرم صلی‌الله علیه و آله و ائمه اطهار (ع) حجاب و عفاف موضوعی نیست که تنها به زنان جامعه مربوط باشد و مردان را استثنا کرده باشد. بلکه این نکته از مناظر گوناگون شامل همه افراد، اعم از مرد و زن، می‌شود که رعایت آن بر تمام مردم جامعه واجب و الزامی است. حجاب و عفاف همواره بخشی عمده از رسالت انبیاء و اولیاء ادیان و علما بوده است زیرا حفظ حجاب و عفاف به حذف بسیاری از گناهان کمک می‌کند و رعایت حجاب اسلامی، به تهذیب و تزکیه نفس و ملکات نفسانی پرداخته و قرب الهی رانصیب انسان می‌کند مسئله‌ی حجاب که یک دستور دینی است و از مسائل مهم جامعه ماست و با بسیاری از مسائلی پیوندخورده، دارای ابعاد سیاسی، اقتصادی و فرهنگی شده است. این مسئله از آن جهت که خطابش با زنان است، به نیمی از جمعیت جامعه مربوط است و از آن جهت که در تنظیم روابط زن و مرد نقش دارد به همه افراد جامعه مربوط می‌شود حجابیه معنا پوشش بیرونی و عفاف به معنا پوشش درونی، این دو عامل باعث سلامت جامعه است و در صورت نبود این دو موجب به وجود آمدن مشکلات و اثرات مخرب زیادی در جامعه خواهد شد بنابراین رعایت و ترویج عفاف و حجاب در جامعه اسلامی یکی از دغدغه‌های امروز جامعه اسلامی به شمار می‌رود که یکی از موضوعات حساس در جنگ نرم نیز همین موضوع است که از سوی مقام معظم رهبری و بسیاری از علما بارها مورد تأکید قرار گرفته است. اهمیت حجاب و پوشش اسلامی تا جایی است که خداوند متعال در بسیاری از سوره‌های قرآن از آن به عنوان یک ضرورت یاد می‌کند و آن را حافظ انسان در برابر بسیاری از بیماریهای جسمی و روانی می‌داند.

قرآن کریم برای لباس و پوشش اهدافی را تعریف می‌کند. که عبارتند از:

هدف اول: طبق آموزه‌های قرآن کریم، پوشاندن عورات و زشتی‌های بدن انسان است که در آیه ۲۶ سوره مبارکه اعراف به این نکته اشاره شده است: «يَا بَنِي آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُؤَارِي سَوَاتِكُمْ»؛ ای فرزندان آدم، محققا ما لباسی که ستر عورات شما کند فرستادیم.

هدف دوم: زینت، زیبایی و حسن حال است که در ادامه همان آیه می‌فرماید: «وَرِيشًا وَ لِبَاسُ التَّقْوَى ذَلِكَ خَيْرٌ»؛ جامه‌هایی که به آن تن را بیارایید برای شما فرستادیم، و لباس تقوا نیکوترین جامه است. در تفسیر نوشته شده که کلمه «ریشا» پری بوده که به انتهای تیر می‌بستند و به سرعت سیر تیر کمک می‌کرد. مفسرین معتقدند که کلمه «ریشا» وسیله‌ای است که انسان از طریق آن به بلندی و پیشرفت می‌رسد و به ترقی معنوی و روحانی می‌رسد که به عنوان یکی از کارکردهای پوشش در نظر گرفته شده است.

هدف سوم: هدف دیگر حجاب و پوشش طبق آموزه‌های قرآن کریم، حفظ و نگهداری از گرما و سرما است که هم در آیه ۲۶ سوره مبارکه اعراف به این نکته اشاره شده و هم در آیه ۸۱ سوره مبارکه نحل می‌فرماید که پوشش انسان را در گرما و سرما نگهداری می‌کند: «وَجَعَلَ لَكُمْ سَرَابِيلَ تَقِيكُمْ الْحَرَّ»؛ و برای شما لباس‌هایی قرار داد که شما را از گرما (و سرما) ننگه می‌دارد.

هدف چهارم: هدف دیگری که قرآن کریم در خصوص اهمیت حفظ حجاب بیان می‌فرماید، محافظت بدن از صدمات جنگ، بلاها، سختی‌ها و خطرات است که در آیه ۸۱ سوره مبارکه نحل به آن اشاره می‌فرماید که: «وَسَرَابِيلَ تَقِيكُمْ بِأَسْكُمْ»؛ و لباس‌هایی که شما را از آسیب یکدیگر ننگه می‌دارد (مانند البسه جنگی، حفاظت هوایی و دریایی). همچنین در آیه ۸۰ سوره مبارکه انبیاء می‌فرماید: «وَعَلَّمْنَاهُ صَنْعَةَ لَبُوسٍ لَكُمْ لِيُحْصِنَكُمْ مِنْ بَأْسِكُمْ»؛ و ما به داود صنعت زره ساختن برای شما آموختیم تا شما را از زخم شمشیر و آزار یکدیگر محفوظ دارد. این چهار هدفی است که قرآن کریم برای پوشش تعریف می‌کند. البته قرآن کریم در چهار موضوع در مورد پوشش با کیفیت خاص در مورد فرزندان حضرت آدم علیه‌السلام اشاره می‌کند.

فلسفه حجاب زن

حجاب از احکام ضروری اسلام است که عموم مسلمانان در رعایت آن اتفاق نظر دارند. کتاب، سنت، فقه و سیره‌ی اسلامی بر آن صراحت دارد. از نظر اسلام، حجاب وسیله‌ای

است برای صیانت از زن و ارتقای شأن و شخصیت او. در فرهنگ اسلامی فلسفه حجاب و دلایل آن تبیین شده، و تبعات بدحجابی بیان گردیده است. همان‌گونه که در آیه‌های ۳۰ و ۳۱ از سوره نور تصریح شده، قرآن کریم نگاه مرد و زن را محدود کرده، و آن را رمز پاکی و طهارت روح آنان دانسته است. این پاکی و طهارت همان عفاف و پاک‌دامنی است که راه مفسد را می‌بندد و مرد و زن موظف شده‌اند عفت نفس را در غرائز نفسانی و امیال جنسی پاس دارند و پیرو هواهای نفسانی نباشند، و نیز زن را مکلف کرده پوشش و سراندازهای خود را بر سر و گردن بیفکند و زیور پنهان خود را جز برای همسر و محرمان آشکار نکند. بنابراین، براساس آیات، روایات و فقه اسلامی، حدود نگاه و حجاب و مسائل غریزی در چارچوب شرع مقدس تبیین شده و تخلف از آن حرام و نامشروع است و فلسفه‌ی آن همان امنیت روانی، پاک‌دامنی، سلامت فرد، خانواده و سعادت جامعه‌ی بشری است و پاس‌داری از آن وظیفه‌ی فردی و خانوادگی و حاکمیتی است و تخلف از آن موجب ناکامی، نگون‌بختی، فساد و تباهی فرد، خانواده و جامعه است.

برای روشن شدن فلسفه حجاب زن و تفاوت آن با پوشش مردان توجه به مطالب زیر الزم است:

توجه به رابطه پوشش با فرهنگ دینی: بر اساس فرهنگ اسلامی، انسان موجودی است که برای رسیدن به کمال و معنویت خلق گردیده است. اسلام با تنظیم و تعدیل غرایز به ویژه غریزه جنسی و توجه به هریک از آنها در حد نیاز طبیعی سبب شکوفایی همه استعدادهای انسان شده و او را به سوی کمال سوق داده است. پوشش مناسب برای زن و مرد عامل مهمی در تعدیل و تنظیم این غریزه است.

توجه به ساختار فیزیولوژیکی انسان: نوع پوشش زن و تفاوت آن با لباس مرد رابطه‌ی مستقیم با تفاوت‌های جسمی و روحی زن و مرد دارد. در تحقیقات علمی در مورد فیزیولوژی و نیز روان‌شناسی زن و مرد ثابت شده است که مردان نسبت به محرک‌های چشمی شهوت‌انگیز حساس‌ترند، تاثیر حس بینایی زیادتر است و چشم از فاصله دور و

میدان وسیعی قادر به دیدن است. از سویی دیگر ترشح هورمون ها در مرد صورتی یکنواخت و بدون انقطاع دارد، مردان به صورتی گسترده تحت تاثیر محرک های شهوانی قرار می گیرند اما زنان نسبت به حس لمس و درد حساس ترند و به محرک های حسی پاسخ می دهند. حس لامسه بروز زیادی ندارد و فعالیتش محدود به تماس نزدیک است. از این گذشته چون هورمون های جنسی زن به صورت دوره ای ترشح می شوند و بطور متفاوت عمل می کنند تاثیر محرک های شهوانی بر زن صورتی بسیار محدود دارد و نسبت به مردان بسیار کمتر است.

پوشش و خودارزشمندی انسان: خداوند متعال در آیه شریفه ۲۶ سوره مبارکه اعراف می فرماید: "ای فرزند آدم برای شما لباسی فرو فرستادیم که اندام شما را می پوشاند و مایه زینت شماست و لباس تقوا بهترین است". همانطور که گذشت لباس برای انسان مایه زینت و زیبایی است و از آن ارزشمند تر لباس تقوا و پرهیز از گناه می باشد.

فواید رعایت پوشش دینی:

۱- تحکیم روابط خانوادگی و برقراری صمیمیت کامل زوجین: با رواج بی حجابی و جلوه گری زن، جوانان مجرد ازدواج را نوعی محدودیت و پایان آزادی های جنسی خود تلقی می کنند و افراد متاهل هر روز در مقایسه ای خطرناک میان آنچه دارند و ندارند قرار می گیرند. این مقایسه ها هوس را دامن زده و ریشه زندگی را می سوزاند ..

۲- بالا رفتن ارزش و قیمت زن و جبران ضعف جسمانی وی: حیا، عفاف و حجاب زن می تواند در نقش عاطفی او و تاثیرگذاری بر مرد موثر باشد. لباس زن سبب تقویت تخیل و عشق در مرد است و حریم نگه داشتن یکی از وسایل موثر برای حفظ مقام و موقعیت زن در برابر مرد است.

۳- **پوشش و هویت دینی زن:** ارزش زن با عنوان هویت دینی با روشن شدن گوشه ای از اسرار ازدواج از زبان صاحب وحی روشن می گردد. زن نه تنها بازیچه مرد، وابسته و ابزار نیست بلکه چون بنیان مرصوصی است که مرد را از پرتگاه دوزخ می رهاند و از

انحراف نجات می دهد و با هم از خطر تیرگی و تاریکی آسوده می شوند و هماهنگ هم، راه فلاح و صالح و نجات را می پیمایند و تباه و تبار می رهند. این نشان می دهد که هویت مرد برای زن در نکاح و نیز هویت زن برای مرد در ازدواج یک هویت دینی است نه غریزی و آمیزش حیوانی که در هر نر و ماده ای یافت می شود.

حکمت حجاب

منظور از حکمت در حجاب، عواملی است که سبب تشریح آن، فایده آن، نقش و کارکرد آن در زندگی، نتایج آن در ابعاد فردی، اجتماعی، جسمی، روانی، دنیوی و اخروی است. حجاب به سبب انگیزه های طبیعی و گرایش بین مرد و زن می باشد. فایده ی حجاب این است که موجب پاکی روح و جسم، آرامش روحی و روانی، آزادی و فعالیت سازنده اجتماعی و شکوفائی استعدادهای مرد و زن حفظ امنیت، تأمین می شود. در ادامه به مواردی از حکمت حجاب اشاره می شود:

اصالت پوشیدگی : پوشیدگی برای انسان یک اصل است. به عبارت دیگر پوشیدگی مطابق فطرت انسانی و پاسخ به میل فطری است. از دیدگاه قرآن کریم، فطرت انسان از عریانی گریزان است. این حکم مستقلّ عقلی نیازی به شاهد آوردن ندارد و سراسر تاریخ بشر بر آن گواه است. نحوه انتقاد قرآن از یک رسم جاهلی است. در یکی از ادله بر اصالت پوشش، زمان جاهلیت، این عادت زشتی بین اعراب وجود داشت که به بهانه این که در لباسهای خود معصیت کرده اند، هنگام طواف لخت می شدند و گرد خانه خدا طواف می کردند، خداوند این عمل را فاحشه (زشتی آشکار) یعنی فساد و زشتی برخی از اعمال، نزد فطرت هر انسانی روشن می نامد) و هر انسانی بالفطره می داند که عریانی پسندیده نیست.

آرامش درونی : یکی از مهمترین خواسته های مرد، تمایل به جنس زن است. ارائه زیبائیهها و ، مواضع بدن زن، به شهوت و طمع مردان دامن می زند و آنها را به یک کانون جدی خطر مبدل می سازد که به سلب امنیت و آرامش زن منتهی می گردد. پوشش دینی پیام عفت، شخصیت و خداترسی زن مسلمان است.

استحکام پیوند خانوادگی تحکیم خانواده که بر اساس محبت همسران استوار می شود، از مهمترین مسائل خانوادگی به شمار می رود و آنچه بنیان خانواده را متزلزل کند از بدترین آفت های آن به حساب می آید. بدون تردید هر چیزی که موجب تحکیم پیوند خانوادگی و صمیمیت رابطه زوجین گردد، برای کانون خانواده مفید است و باید در ایجاد و حفظ آن حداکثر تلاش انجام شود و هر چه موجب سستی این کانون می شود، باید از بین برود. مسلم است که اختصاص یافتن بهره جویی ها و لذت بردن های جنسی به محیط خانواده و در چارچوب ازدواج، پیوند زناشویی را محکم می کند. معاشرت های آزاد و بی بند و بار پسران و دختران، ازدواج را به صورت یک تکلیف و محدودیت در می آورد که با نصیحت یا زور باید بر جوانان تحمیل کرد. در سیستم روابط آزاد جنسی، پیمان ازدواج به دوران آزادی دختر و پسر خاتمه می دهد و آن ها را وادار می کند به یکدیگر وفادار باشند. در حالی که در سیستم اسلامی به محرومیت و انتظار پایان می بخشد. از این رو در قدیم ازدواج شور و هیجان بیشتری داشت و به دنبال یک دوران انتظار و آرزو بود و با پادشاهی و سلطنت مقایسه می شد. فراهم بودن شرایط برای بهره گیری و لذت از طریق نگاه، سخن گفتن، خندیدن، لمس کردن و مانند این ها، انسان را نسبت به همسر قانونی دلسرد می کند و عطش در روح بر می انگیزد که با یک جرعه و دو جرعه سیراب نخواهد شد.

مهار میل به خود نمایی: یکی دیگر از دلایل تأکید قرآن بر پوشش، میل به خودنمایی زنان است. همین میل است که سبب می شود زنان به لباس های بدن نما و آرایش های تحریک کننده روی آورند. اگر این میل کنترل نشود، فساد آفرین خواهد بود. پوشش مهم ترین عامل تعدیل این میل است. زنان از نظر روانی، به خودنمایی و ظاهر شدن در برابر مردم تمایل دارند و این میل روانی، آنان را به سمت نشان دادن خود و زینت هایشان به دیگران می کشاند. اسلام برای کنترل این میل درونی، مسئله پوشش در عرصه های عمومی را مطرح و برای پاسخ گویی مناسب به این میل، زنان را به داشتن زینت و آرایش در عرصه های خصوصی تشویق کرده است. طرح حجاب و پوشش در آموزه های دینی، هرگز به معنای نادیده انگاشتن نیاز طبیعی و اصیل زنان به خود آرایی

نیست. بارها در روایت‌ها دیده‌ایم که بر ضرورت پرداختن زنان به زینت و آراستگی تأکید شده است.

استواری اجتماع: کشاندن بهره برداری های جنسی از محیط خانه به اجتماع، نیروی کار و فعالیت را در جامعه ضعیف می کند. برعکس آنچه مخالفین حجاب زن می گویند که «حجاب موجب استفاده نکردن از نیروی نیمی از افراد اجتماع است» بی حجابی و روابط آزاد جنسی، موجب فرسایش و کاهش نیروی کل اجتماع است. حجاب اسلامی نیروی مرد و زن را هدایت و بیمه می کند و هر کدام در امور مربوط به خود نهایت بازدهی را خواهند داشت، بدون این که این همه هزینه و نیرو و وقت از دو طرف ضایع شود. اسلام با اصل بیرون رفتن زن از خانه و تحصیل و فعالیت اجتماعی، سیاسی و اقتصادی زن مخالف نیست، حتی بر مواردی همچون علم آموزی زنان سفارش می کند، اما همه این امور باید در چارچوب دستورات و معیارهای اسلامی باشد.

ارزش و احترام زن: حریم نگه داشتن زن میان خود و مرد یکی از روش هایی بوده است که زن برای ، حفظ مقام و موقعیت خود در برابر مرد از آن استفاده کرده است. اسلام زن را تشویق کرده است که از این وسیله استفاده کند. اسلام مخصوصاً تأکید دارد که زن هر اندازه متین تر و با وقارتر حرکت کند و خود را در معرض نمایش نگذارد، احترامش برای مرد افزون می شود. حکمت نگرهبانی و پوشش از اشیاء ، ارزش آنهاست. هر اندازه ارزش یک چیز افزایش یابد، در صد محافظت از آن بیش تر می شود. حکمت حجاب حفظ ارزش والای زن است.

پیشگیری از عقده حقارت: حجاب از دامن زدن به اسباب عقده حقارت جلوگیری می کند. این عقده که یکی از عوامل مهم روانی در بروز ناهنجاری و ارتکاب جرم است، خود از دلایل گسترش بی حجابی و خودنمایی است. نداشتن زیبایی کافی، نداشتن اندامی متناسب، وجود نقایصی در چهره، نیاز به ازدواج و مهیا نبودن شرایط ازدواج و بیماری خاص از عوامل مهم در ایجاد این عقده در بانوان است. در برخی احادیث به شکل بسیار زیبایی به رابطه بین نحوه پوشش و بیماری روحی عقده حقارت اشاره شده

است. از امام صادق(ع) نقل شده است: «برای حقارت و خواری آدمی همین بس که لباسی به تن کند که او را مشهور نماید».

منع شهوت رانی خاموش: زنان کم پوشش می کوشند تا حدی که می توانند با جال و جلوه هر چه بیشتر، خود را در دید جویندگان لذت درآورند که از این کار به شهوت رانی خاموش تعبیر می شود.

جلوگیری از هویت جویی کاذب: برخی از اشخاص به دلیل عدم اعتماد به نفس و عدم عزت نفس و احساس ارزشمندی پایین از درون تهی مانده اند و هنوز به شخصیتی ارزنده و ممتاز دست نیافته اند. این افراد در پی آن هستند که چیزهایی جذاب و چشم پرکن را بجویند با این تصور که بر جذابیت و استقلال شخصیتی خود می افزایند و در نظر مردم، تشخیص و امتیازی می یابند. مسائلی مثل بحران هویت، تلاش برای بازسازی باورها و شناخت ها، پی بردن به رمز و راز وجودی خود و یافتن سؤال های بنیادین در مسیر رشد، اگر به موقع و از کانال صحیح پاسخ داده نشود، مخرب شخصیت می شود.

اصلاح تحسین خواهی: زن می خواهد مقبولیت کسب کند و از این راه به آرامش درونی دست یابد. او می خواهد دیگران شخصیتش را بشناسند و او را تأیید کنند. اگر این حس از گذرگاه سنجیده ای نگذرد، از بیراهه های جلوه نمایی اندام و خصوصیات و جاذبه های. ظاهری او سر بر می آورد و با نوعی بی قراری، هر پدیده باز دارنده ای مثل حجاب را از سر راه بر می دارد.

پیشگیری از بیش تعمیمی در تقلید از الگو: یکی از آسیبهایی که در مسیر فطری «میل به تقلید» وجود دارد، تعمیم در تقلید از الگوست. نام این کار «بیش تعمیمی» است. که در تقلید از فرهنگ غربی نیز. اتفاق افتاده است. افراد به جای آن که به دلایل پیشرفت غرب بنگرند به مظاهر و نمادهای زندگی آنان توجه کرده اند. حجاب از بیش تعمیمی جلوگیری می کند و سبب می شود تقلید نابجا از سایر فرهنگها در پوشش و ظاهر و مسائل فرعی و غیر دخیل در مالک الگوپذیری صورت نپذیرد.